

Fundacja „Ośrodek Rozwoju Kompetencji Akademickich”

AREA NAUKI

kwartalne międzynarodowe czasopismo naukowe

LUBLIN 2024

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

dr **Yuriy Hofman** – **Przewodniczący Rady Redakcyjnej** (Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki)

prof. dr hab. **Jerzy Kopel** (Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu, Polska)

dr hab. **Rafał Sura** prof. KUL (Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)

prof. dr hab. **Andrii Dukhnevych** (Kierownik katedry nauk cywilnoprawnych, Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki)

prof. dr hab. **Liudmyła Husak** (Profesor wydziału języków obcych nauk humanistycznych, Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki)

dr **Jan Telus** (Rektor Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach)

doc. dr **Ewa Jasiuk** (Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego, Wyższa Szkoła im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie)

doc. dr **Julia Fidria** (Kierownik Katedry Prawa i Postępowania Karnego, Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki)

RECENZENCI:

prof. dr hab. **Marcin Szewczak** prof. KUL (Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)

prof. dr hab. **Jolanta Góral-Półrola** (Staropolskiej Akademii Nauk Stosowanych w Kielcach, członkini zarządu Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego)

prof. dr hab. **Alexander Bradul** (Kryvyi Rih National University, Ukraine)

prof. dr n.med., Psycholog **Danuta Kossak** (Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach, Polska)

dr **Wacław Kotliński** (Dyrektor Instytutu Nauk Ekonomicznych, Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach, Polska)

REDAKCJA:

Albert Gofman (sekretarz redakcji, redakcja językowa, język ukraiński)

Julian Hofman (redakcja językowa, język polski)

Ruslana Smolinska (redakcja językowa, język angielski)

Wydawca:

Fundacja „Ośrodek Rozwoju Kompetencji Akademickich”

20-023 Lublin, ul. Fryderyka Chopina 41/2, tel: +48 515 676 500

KRS 0000651857 NIP 7123325074 Regon 366073308

Nakład: papier - 100 egz., na CD-ROM - 100 egz.

DRUK: DMK Studio s.j

Aleksandra Świętochowskiego 38, 20-467 Lublin, Polska.

ISSN 2544-1035

„AREA NAUKI” to kwartalne, międzynarodowe czasopismo naukowe wydawane przez Fundację „Ośrodek Rozwoju Kompetencji Akademickich”. Treści niniejszej publikacji stanowią własność intelektualną poszczególnych autorów, za które każdy z nich odpowiada. Fundacja nie ponosi odpowiedzialności za treść i sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

SPIS TREŚCI

- 5** ----- **Bulavina Svitlana, Horot Alla**
TENDENCJE LEGISLACYJNE I KIERUNKI ROZWOJU
OŚWIATY NA ZIEMIACH ZACHODNIUKRAIŃSKICH W II
RZECZYPOSPOLITEJ
- 14** ----- **Bulavina Svitlana, Horot Alla**
IMPLEMENTACJA MINIMALNEGO STANDARDU
MIĘDZYNARODOWO-PRAWNEGO W ZAKRESIE
TRAKTOWANIA OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O AZYL DO
USTAWODAWSTWA UKRAINY
- 27** ----- **Bylytsia Igor, Hlamazda Petro**
ROLA ZACHOWANIA SĘDZIEGO JAKO CZYNNIK
PRZYWRUCENIA ZAUFANIE DO INSTYTUCJI SĄDOWYCH
- 35** ----- **Fidria Yulia**
ENERGIA ODNAWIALNA W POLSCE: WYZWANIA,
STRATEGIE I PERSPEKTYWY ROZWOJU
- 44** ----- **Husak Liudmyla, Hongxuan Zhou**
KOMPONENTY, KRYTERIA I POZIOMY INTEGRACJI
STUDENTÓW W ŚRODOWISKU SPOŁECZNIOWO-
KULTURALNYM W SZKOLE WYŻSZEJ
- 58** ----- **Husak Oksana**
CECHY WYKORZYSTANIA PRAC FOTOGRAFICZNYCH W
SIECI SPOŁECZNEJ
- 67** ----- **Nazaruk Olena**
NIEKTÓRE ASPEKTY REALIZACJI DZIAŁALNOŚCI
PREWENCYJNEJ POLICJI I KIERUNKI OPTYMALIZACJI
- 75** ----- **Novosad Iryna**
OGRANICZENIE PRAW I WOLNOŚCI W CZASIE WOJNY
- 85** ----- **Samchuk-Kolodyazhna Zinaida, Prokopchuk Kateryna**
ZAGADNIENIA OCHRONY NIEMATERIALNEGO
DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
- 94** ----- **Shamrynskyi Dmytro**
PROBLEMY REGULACJI PRAWNEJ ORGANIZACJI
NADZORU PROKURATORSKIEGO NAD
PRZESTRZEGANIEM PRAWA W ZAKRESIE ZWALCZANIA
PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ
- 107** ----- **Shevczuk Larysa**
KWESTIE REGULACJI FORM KONTROLI CELNEJ W
USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM UKRAINY

Fidria Yulia

*doktor nauk prawnych, docent,
docent Katedry wymiaru sprawiedliwości
w sprawach karnych
oraz działalności organów ścigania,
Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego
im. Lesi Ukrainki*

*(Фідрія Юлія
доцент, завідувач кафедри кримінального
правосуддя та правоохоронної діяльності
Волинського національного університету
імені Лесі Українки)*

**ВІДНОВАЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГЕТИКА ПОЛЬЩІ:
ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

В статті досліджено ключові тенденції розвитку та трансформації енергетичної політики Польщі, які зумовлені глобальними загрозами та викликами, євроінтеграційними процесами, особливостями національної політики та іншими чинниками. Основну увагу приділено адаптації енергетичних стратегій Польщі до вимог сучасності крізь призму перспективи розвитку відновлювальних (альтернативних) джерел енергії. Аналіз законодавства Польщі підтверджує тенденцію до збільшення частки відновлювальних джерел енергії у кінцевому енергоспоживанні Польщі, що повинно призвести до зменшення впливу енергетики на навколишнє середовище.

Зроблено висновок, що Польща проводить енергетичну політику відповідно до стратегії ЄС, яка базується на постійному збільшенні частки енергії, виробленої з відновлювальних джерел. Досвід Польщі як країни-сусіда та водночас країни-члена ЄС може бути використаний для вдосконалення енергетичної політики України.

Ключові слова: енергетична політика, альтернативні джерела енергії, відновлювальна енергетика, енергетична система, енергетична трансформація.

Розвиток альтернативних джерел енергії та підвищення рівня енергоефективності є одним із ключових напрямків національних енергетичних стратегій більшості розвинених держав та своєрідним трендом сучасного глобального світового розвитку. Це обумовлено серйозністю (і навіть небезпекою) та масштабністю викликів сучасності, які пріоритезують запровадження та широке використання відновлювальної енергетики шляхом створення та модернізації регуляторно-законодавчої бази та відповідної інфраструктури. Енергетична та паливна кризи, війни, що несуть зміни у світовій геополітичній ситуації, глобальні зміни клімату та забруднення навколишнього середовища, які, серед іншого, зумовлені зростанням споживання енергетичних ресурсів, у тому числі у неекологічний спосіб, та ряд інших чинників зумовляють необхідність адаптації енергетичної політики кожної держави до актуальних умов сьогодення.

По суті, розвиток відновлювальних джерел енергії став необхідністю, викликаною наслідками все більш непередбачуваних кліматичних змін, потребою задовольнити постійно зростаючий попит на енергію, вичерпуваністю природних ресурсів.

Політика переходу до кліматичної нейтральності та тісно пов'язана з цим енергетична трансформація закріплена в ключових міжнародних, європейських та національних стратегічних документах. Розвиток відновлювальних джерел енергії, включаючи вітрову, сонячну, геотермальну, енергію хвиль і припливів, гідроенергію, енергію біомаси та газу з органічних відходів тощо, як невичерпний енергетичний ресурс та його підтримка є невід'ємною частиною цієї політики.

З розвитком технологій і потужностей частка відновлювальних джерел у світовому виробництві енергії неухильно зростає. Як слушно зауважує Х. Григор'єва, активний розвиток альтернативної енергетики – це більше ніж просто чергова інновація. Це новий спосіб функціонування енергетичної системи, що має свої особливості, потенційні загрози та вимагає розробки відповідних правових підходів до свого регулювання [1, с. 130].

В Україні воєнний стан вніс свої корективи в регулювання суспільних відносин в зазначеній сфері, проте не зруйнував бажання зробити українську енергетику менш залежною від викопних видів палива і більш сталою. Навіть сьогодні в умовах війни зелена генерація продовжує розвиток, але трохи уповільнивши свої темпи [2, с. 10]. Варто також додати, що курс на євроінтеграцію та надання нашій державі офіційного статусу кандидата в члени ЄС змушує Україну розвивати різні види альтернативної енергетики, а також радикально оновлювати законодавство та змінювати традиційні підходи до його розробки. Корисним у цьому контексті може стати досвід Польщі як країни-сусіда та водночас країни-члена ЄС. Як зазначається в літературі, Польща має унікальний досвід вдосконалення енергетичної політики, в основі якого синергія глобальних викликів, спільна енергетична політика ЄС, а також врахування національних особливостей розвитку [3]. Гармонійне поєднання глобальних та європейських тенденцій, а також врахування національних інтересів дозволяє Польщі забезпечити власну енергетичну безпеку, демонструючи стійкість та економічну ефективність.

Однак повністю екстраполювати досвід Польщі у вказаній галузі на Україну не вдасться і навряд чи доцільно, адже слід враховувати, що у держав різні стартові умови для енергетичної трансформації як у фінансово-економічній та природоресурсній, так і політичній та соціокультурній сферах. Розвиток відновлювальної енергетики потребує комплексного підходу, що включає інвестиції в інноваційні технології, створення відповідного законодавчого регулювання, розбудову сучасної інфраструктури, а також підвищення обізнаності суспільства про переваги використання екологічно чистих джерел енергії. Проте запозичення успішних польських практик і технологій дозволить Україні оптимізувати витрати та зменшити ризики, враховуючи власні вихідні умови, отримувати й ефективно

використовувати міжнародну підтримку, а також адаптувати рішення до власних ресурсів, кліматичних умов та економічної ситуації.

Потенціал використання альтернативних джерел енергії розглядався в Польщі ще на початку 1990-х років, але нестабільне регуляторне середовище та сумнівні системи фінансової підтримки не сприяли розвитку цієї галузі. З 2005 року рушійною силою інвестицій у відновлювальні джерела енергії стала система т.зв. «зелених сертифікатів». У наступні 10-15 років ключову роль у фінансуванні технологій відновлювальних джерел енергії відіграли приватні енергетичні компанії, компанії-споживачі та домогосподарства, які в період 2013-2019 рр. інвестували у відновлювальні потужності Польщі понад 81% з 48 млрд злотих, тоді як частка державного сектору та енергетичних компаній не перевищила 15% [4, с. 12]. Однак у цей період 20 лютого 2015 року був прийнятий важливий Закон Республіки Польща «Про відновлювальні джерела енергії» [5], який забезпечив комплексне регулювання питань, присвячених відновлювальним джерелам енергії, включаючи систему підтримки цих технологій. Даний нормативно-правовий акт встановлює (1) умови та порядок здійснення діяльності з виробництва електричної енергії з відновлювальних джерел енергії, (2) механізми та інструменти підтримки такого виробництва, а також (3) принципи міжнародного співробітництва у сфері відновлювальних джерел енергії та спільних інвестиційних проектів. Відповідно до пункту 22 статті 2 цього закону відновлювальне джерело енергії – це відновлювальні, невикопні джерела енергії, включаючи енергію вітру, сонця, геотермальну, гідротермальну енергію, гідроенергію, енергію хвиль, течій та припливів, енергію навколишнього середовища, енергію біомаси, біогазу, сільськогосподарського біогазу, біометану, біорідин та відновлювального водню [5].

За останнє десятиліття ключовим рушієм змін в енергетичній політиці Польщі був Європейський Союз. Пропоновані нововведення часто зустрічали внутрішній супротив, що було пов'язано, головним чином, з особливостями польської енергетичної системи, яка базується на домінуючій ролі вугілля. Запропоновані на рівні ЄС напрямки змін, спрямовані на відмову від викопних видів палива, розглядалися у Польщі крізь призму економічних ризиків, додаткових витрат, загрози енергетичній безпеці країни і навіть як спроби нав'язати рішення, які не враховують польську специфіку. Проте, з огляду на політику Європейського Союзу у кліматичній та енергетичній сферах, в найближчі роки в Польщі частка використання вугілля буде систематично зменшуватись (за рахунок регуляторного тиску, відсутності державної підтримки, постійного зниження вартості технологій відновлювальної енергетики тощо) і замінюватись новітніми технологіями. Очікується, що цьому сприятиме реалізація цілей, що містяться в Енергетичній політиці Польщі до 2040 року [6]. Основною метою цього стратегічного документу є забезпечення енергетичної безпеки країни при збереженні конкурентоспроможності економіки, підвищенні енергоефективності та зменшенні впливу енергетичного сектору на навколишнє середовище. Важливим при цьому є оптимальне використання власних енергоресурсів країни з

урахованням умов енергетичної політики Європейського Союзу, довгостроковою ціллю якої є досягнення кліматичної нейтральності.

Енергетична політика Польщі до 2040 року має безпосередній зв'язок з цілою низкою національних та державних стратегій, серед яких Національна екологічна політика 2030, Стратегія сталого розвитку транспорту до 2030 року щодо зменшення викидів CO₂ та забруднюючих речовин, Національна стратегія регіонального розвитку 2030 у сфері гармонійного поєднання розвитку енергетичного сектору, забезпечення продуктивності економіки та загального розвитку країни та ін. Енергетична політика Польщі до 2040 року враховує Стратегію розвитку людського капіталу, Стратегію розвитку соціального капіталу та Ефективну та сучасну державну стратегію. На основі розвитку людського потенціалу має бути створений потенціал знань та навиків, що є базою для трансформації енергетичного сектору. Соціальний капітал формує суспільні відносини та соціальну відповідальність – це створює умови для реалізації енергетичної політики. Енергетична політика також враховує державну політику щодо сировинної бази шляхом постійного її розширення, що є важливою умовою забезпечення енергетичної безпеки [3].

Енергетична політика Польщі до 2040 року встановлює, що розвиток польського енергетичного сектору базуватиметься на трьох ключових стовпах (опорах) – справедлива трансформація, система нульових викидів енергії, висока якість повітря. Саме в рамках побудови системи нульових викидів енергії, серед іншого, передбачається розвиток альтернативної енергетики як найбільш перспективного напрямку енергетики в сучасних умовах.

Згідно статистичних даних, частка виробництва альтернативної електроенергії у енергетичному балансі Польщі у серпні 2024 року становила 27,2% (вітрові електростанції – 9,55%, інші відновлювальні джерела енергії – 17,65%). Проте найбільша частка виробництва електроенергії (60,87%) припала на електростанції, що працюють на вугіллі [7].

Відповідно до вказаних вище стовпів енергетичної політики сформовано вісім спеціальних цілей та відповідні стратегічні проекти. Ціль 6 передбачає розвиток відновлювальних джерел енергії. У рамках узаконаної цілі ключовими елементами є:

1) зростання потужності альтернативної енергетики (вітрової), яке у 2030 р. має складати 5,9 ГВт., а у 2040 р. – 11 ГВт.;

2) зростання потужності альтернативної енергетики (сонячної), яка у 2030 р. має складати 5-7 ГВт., а у 2040 р. – 10-16 ГВт.;

3) збільшення частки відновлювальних джерел енергії: у всіх секторах та технологіях – у 2030 році частка відновлювальної енергії у валовому кінцевому споживанні енергії становитиме щонайменше 23%, не менше 32% в енергетиці (переважно вітрова та сонячна), 28% у опаленні, 14% у транспорті (за рахунок електромобільності);

4) спрямованість інвестиційних програм на розвиток відновлювальних джерел енергії.

У цілому Енергетична політика Польщі до 2040 року передбачає будівництво морських вітроелектростанцій, подальший розвиток сонячної енергетики (між 2020 і 2040 роками прогнозується зростання

у 7 разів), розбудова наземної вітроенергетики, істотне збільшення використання біогазу (чотирикратне зростання між 2020 і 2040 роками), а також використання відновлювальних джерел енергії в транспортному та будівельному секторах.

Динамічний розвиток відновлювальної енергетики, який спостерігається у Польщі в останні роки, відбувається як за рахунок державної підтримки, так і інвестицій зацікавлених приватних суб'єктів. Загалом каталог інструментів, які наразі доступні в Польщі для фінансування та підтримки інвестицій у відновлювальні джерела енергії, включає: систему субсидій як інструменту прямої підтримки (кошти, що надаються на центральному та місцевому рівні, кошти фондів ЄС, кошти Національного фонду охорони навколишнього середовища та водного господарства тощо); пільгові кредити та позики, які надаються банківським сектором; великі інвестиційні кредити для будівництва електростанцій, що виробляють електроенергію з відновлювальних джерел; лізинг; систему «зелених» бондів; систему податкових пільг як інструмента непрямой підтримки (для фізичних осіб - отримувачів субсидій: звільнення від сплати ПДФО та пільги на термомодернізацію, а для виробників енергії з відновлювальних джерел – звільнення від сплати ПДВ та акцизного податку); систему «зеленого» тарифу (feed-in-tariff) та систему «зелених» надбавок (feed-in premium); систему аукціонів; систему «зелених» сертифікатів та ін.

Таким чином, підтримка відновлювальної енергетики в Польщі здійснюється за допомогою різних програм та інструментів і адресується різним бенефіціарам. Масштаби цієї підтримки значно зросли за останні роки, безсумнівно, під впливом кліматичної та енергетичної трансформації в ЄС. Крім того, дедалі більше польських компаній прагнуть повністю перейти на «зелене» енергопостачання з огляду на зростаючу конкуренцію та підвищення рівня обізнаності про корпоративну соціальну відповідальність, зважаючи на останні кліматичні та енергетичні тенденції. При цьому досить популярним ринковим інструментом підтримки розвитку альтернативної енергетики стають довгострокові корпоративні договори на купівлю електроенергії з відновлювальних джерел енергії, що дозволяють обом сторонам договору – виробникам та підприємцям – отримати вигоду. За цим договором фізична або юридична особа погоджується купувати електроенергію з відновлювальних джерел енергії безпосередньо у її виробника за заздалегідь визначеною ціною. Цей інструмент дозволяє споживачам застрахуватися від коливань цін на енергію, а виробникам – отримати інвестиційне фінансування на заздалегідь визначеному рівні.

Загалом комплексна реалізація Енергетичної політики Польщі до 2040 року, поряд із забезпеченням енергетичних потреб країни, сприятиме зменшенню шкідливого впливу на довкілля, скороченню викидів парникових газів, що у цілому повинно позитивно вплинути на глобальні зміни клімату. Однак, слід зазначити, що низка проєктів, передбачених цим документом, матиме негативний вплив на окремі елементи довкілля, такі як: тваринний та рослинний світ (наприклад, гідроенергетика може негативно впливати на розмноження, міграцію

та можливості харчування риби), біорізноманіття (наприклад, вітрові електростанції становлять серйозну загрозу для багатьох видів птахів, стоячи на лініях їхніх міграційних шляхів), водні ресурси (наприклад, забруднення води під час будівництва та експлуатації морських вітроелектростанцій) тощо.

Реалізація Енергетичної політики Польщі до 2040 року матиме значний вплив на людей, їхнє здоров'я та якість життя. Людина, будучи частиною навколишнього середовища, впливає на нього, але водночас залежить від його стану. У більшості випадків зменшення негативного впливу на довкілля опосередковано покращує умови життя людей. І навпаки, посилення такого впливу часто призводить до негативних наслідків для здоров'я. Стійкість до екологічних факторів має індивідуальний характер, але найбільше на здоров'я впливають зміни якості повітря та води, викликаючи порушення функцій організму чи розвиток захворювань. Вплив на довкілля може також мати менш очевидні наслідки для людини, наприклад, викликати стрес. Це може бути пов'язано із шумом, вібраціями, обмеженням простору, які тягнуть за собою будівництво та експлуатація об'єктів альтернативної енергетики. Безумовно, масштаб цього впливу залежатиме від масштабу будівництва та місця розташування об'єкта, однак цей фактор також треба враховувати.

Зважаючи на серйозність викликів, які постають як перед Польщею та ЄС, так і перед світовою спільнотою, Міністерство економіки Польщі уже оприлюднило для широкого обговорення проект Енергетичної політики Польщі до 2050 року [8]. Як зазначається у документі, головною метою енергетичної політики є створення умов для безперервного та сталого розвитку енергетичного сектору Польщі, що сприяє розвитку національної економіки, забезпеченню енергетичної безпеки держави та задоволенню енергетичних потреб суб'єктів господарювання і населення.

Для досягнення головної мети було визначено три рівнозначні операційні цілі: (1) забезпечення національної енергетичної безпеки, (2) підвищення конкурентоспроможності та енергоефективності національної економіки в рамках внутрішнього енергетичного ринку ЄС та (3) зменшення впливу енергетики на навколишнє середовище. Реалізація третьої операційної цілі включатиме заходи, що призведуть до скорочення викидів парникових газів, зменшення забруднювачів повітря, води та ґрунту, а також збільшення використання відновлювальних джерел енергії.

Відновлювальні джерела енергії, як зазначено у аналізованому документі, стануть важливим елементом польської електроенергетичної системи. Збільшення частки відновлювальних джерел енергії у кінцевому енергоспоживанні залежатиме, зокрема, від прогресу у досягненні економічної зрілості окремих технологій та використання внутрішнього потенціалу. Необхідно спрямувати підтримку насамперед на ті технології, які в польських умовах характеризуються найбільшою стабільністю, мають найбільший потенціал і найнижчу собівартість виробленої електроенергії.

Беручи до уваги очікуване зростання економічної ефективності відновлювальних джерел, очікується, що після 2035 року

відновлювальні джерела енергії зможуть конкурувати з традиційною енергетикою без потреби в підтримці. До того часу польський сектор відновлювальних джерел енергії повинен розробити технологічну спеціалізацію на основі визначеного національного потенціалу окремих джерел (вітер, біомаса, біогаз, геотермальна енергія, сонячна енергія), що дозволить максимізувати вигоди від розвитку технологій в масштабах національної економіки. У довгостроковій перспективі підтримка повинна бути спрямована на ті технології відновлювальних джерел енергії, які можуть стати спеціалізацією Польщі у цій галузі.

Таким чином, розвиток відновлювальних джерел енергії стає ключовим елементом сучасної енергетичної політики багатьох країн світу, включаючи Польщу та Україну. Він є не лише відповіддю на кліматичні виклики, але й важливим чинником забезпечення енергетичної безпеки та сталого розвитку. Польща, враховуючи свої геополітичні, економічні та екологічні реалії, демонструє успішні практики впровадження альтернативної енергетики, які можуть стати корисними для України.

Польська модель розвитку відновлювальної енергетики, закріплена у стратегічному документі – Енергетична політика Польщі до 2040 року, ґрунтується на трьох основних опорах: справедливій трансформації, системі нульових викидів енергії та забезпеченні високої якості повітря. Ця політика передбачає значне збільшення частки відновлювальних джерел енергії за допомогою державної підтримки, залучення приватних інвестицій і використання різноманітних фінансових механізмів, таких як «зелені сертифікати», пільгові кредити та корпоративні договори.

Водночас, для України є важливим враховувати власні стартові умови та виклики, спричинені війною, економічною кризою та недостатньою розвиненістю інфраструктури. Успішне застосування польського досвіду потребує адаптації до українських реалій, зокрема створення сприятливого регуляторного середовища, модернізації законодавства, забезпечення інвестицій у технології та підвищення обізнаності громадськості щодо переваг екологічно чистої енергії.

Хоча розвиток відновлювальної енергетики вносить вагомий вклад у вирішення глобальних екологічних проблем, зменшення залежності від викопних палив та зниження викидів парникових газів, він також може спричиняти певні негативні екологічні наслідки.

Україна, інтегруючись до європейської спільноти, має великі можливості для розвитку зеленої енергетики, що підкріплюється міжнародною підтримкою та національними інтересами. Використання досвіду Польщі, адаптованого до українських умов, здатне прискорити енергетичну трансформацію та енергетичну незалежність країни.

У підсумку можна зазначити, що Польща проводить енергетичну політику відповідно до стратегії Європейського Союзу, яка базується на постійному збільшенні частки енергії, виробленої з відновлювальних джерел. Влада Польщі враховує як сучасні світові тенденції розвитку, так і національні інтереси країни, орієнтуючись на задоволення основних енергетичних потреб країни, національний ринок праці та зміни в економіці.

Джерела та література:

1. Григор'єва Х. А. Розвиток альтернативної енергетики як фактор перегляду методологічних засад регулювання аграрних, земельних та екологічних правовідносин. *Актуальні правові проблеми інноваційного розвитку агросфери*: збірник матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листопада 2020 р.) / за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги, Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2020. С. 130–135.
2. Правове забезпечення альтернативної енергетики в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. д.ю.н., проф. Т.Є. Харитонової, д.ю.н., проф. Х.А. Григор'євої, к.ю.н., доц. Є.О. Платонової. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 364 с.
3. Паламарчук, Д., Паламарчук, Н. Енергетична політика Польщі до 2040 р.: основи, цілі та ключові елементи. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/506/484>
4. Andrzej Ceglarsz. Polska polityka energetyczna: zmiany klimatu, energia i środowisko. Analiza. Grudzień 2020. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/warschau/17099.pdf>
5. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20150000478>
6. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku. URL: <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/polityka-energetyczna-polski-do-2040-roku-pep2040>
7. Produkcja energii elektrycznej w Polsce, sierpień 2024 r. URL: <https://www.rynekelektryczny.pl/produkcja-energii-elektrycznej-w-polsce/>
8. Polityka energetyczna Polski do 2050 roku (project). URL: https://www.gov.pl/documents/33372/436746/DE_projekt_PEP2050_2015-08-03.doc/57c5150f-f50e-e8a7-6b27-49c330ab9d4d

ENERGIA ODNAWIALNA W POLSCE: WYZWANIA, STRATEGIE I PERSPEKTYWY ROZWOJU

W artykule przeanalizowano kluczowe tendencje w rozwoju i transformacji polityki energetycznej Polski, które są spowodowane globalnymi zagrożeniami i wyzwaniem, procesami integracji europejskiej, cechami polityki krajowej i innymi czynnikami. Główną uwagę przywiązuje się do dostosowania polskich strategii energetycznych do wymagań teraźniejszości poprzez pryzmat perspektyw rozwoju odnawialnych (alternatywnych) źródeł energii. Analiza ustawodawstwa polskiego potwierdza tendencję do zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii w Polsce, co powinno doprowadzić do zmniejszenia wpływu energii na środowisko.

Stwierdzono, że Polska prowadzi politykę energetyczną zgodnie ze strategią UE, która opiera się na stałym wzroście udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Doświadczenie Polski jako kraju sąsiadującego, a jednocześnie państwa członkowskiego UE, można wykorzystać do poprawy polityki energetycznej Ukrainy.

Słowa kluczowe: polityka energetyczna, alternatywne źródła energii, energia odnawialna, system energetyczny, transformacja energetyczna.

RENEWABLE ENERGY IN POLAND: CHALLENGES, STRATEGIES, AND DEVELOPMENT PROSPECTS

The article examines the key trends in the development and transformation of Poland's energy policy, which are driven by global threats and challenges, European integration processes, national policy features, and other factors.

The primary focus is on the adaptation of Poland's energy strategies to contemporary requirements through the lens of the development of renewable (alternative) energy sources. A detailed analysis is conducted of Poland's Energy Policy until 2040 and the draft Energy Policy of Poland until 2050 as the main documents that determine the development of the Polish energy sector. As a result of the analysis of these documents, it can be concluded that there is a trend toward increasing the share of renewable energy sources in Poland's final energy consumption, which should lead to a reduction in the environmental impact of energy production.

The conclusion is made that Poland conducts its energy policy in line with the EU strategy, which is based on the constant increase of energy produced from renewable sources. At the same time, Poland's authorities take into account both current global development trends and the country's national interests, focusing on meeting the country's energy needs, national labor market demands, and changes in the economy. Poland's experience as a neighboring country and EU member state can be used to improve Ukraine's energy policy.

Keywords: energy policy, alternative energy sources, renewable energy, energy system, energy transformation.